

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАВЧАННЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ (ТЕХНОЛОГІЇ) ТА КРЕСЛЕННЯ У 2021-2022 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Відповідно до типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти на вивчення предмета трудове навчання (технології) у 2021-2022 навчальному році відводиться:

- у 5-6 класах – 2 год. на тиждень;
- у 7-9 класах – 1 год. на тиждень;
- у 10-11 класах (вибірково-обов'язковий предмет) 3 год. на тиждень у 10 та 11 класах;
- у 10-11 класах (профільний предмет) – 6 год. на тиждень.

Кількість годин трудового навчання в усіх класах може збільшуватися за рахунок годин варіативної складової навчальних планів, передбачених на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації. Упровадження курсів за вибором технологічного спрямування також може здійснюватися за рахунок варіативної складової.

Програмне забезпечення:

– навчальна програма з трудового навчання для закладів загальної середньої освіти 5 – 9 класи (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804;

– навчальна програма «Технології 10-11 класи (рівень стандарту)», затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407;

– навчальна програма «Технології 10-11 класи (профільний рівень)» затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407;

Зазначені навчальні програми та програми з креслення розміщено на офіційному вебсайті МОН України. URL: [/bitly.su/p7YKk3qK](https://bitly.su/p7YKk3qK).

Звертаємо увагу, що у навчальній програмі перелік об'єктів проектно-технологічної діяльності учнів є орієнтовним та може бути доповнений виробами (проектами) відповідно до матеріально-технічної бази та вподобань учнів. Це навчальні та творчі проекти учнів, які виконуються за допомогою будь-якої технології з представлених у змісті програми, з відповідним добром конструкційних матеріалів, плануванням робіт, необхідних для створення виробу від творчого задуму до його практичної реалізації.

Формування змісту технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання здійснюється на основі об'єктів проектно-технологічної діяльності, а не технологій. Це дає змогу одночасно проектувати та виготовляти один і той самий виріб за допомогою різних основних та додаткових технологій, що є особливо зручним у класах, які не поділяються на групи.

Результатом проектно-технологічної діяльності учнів має бути проект (спроектований і виготовлений виріб чи надана послуга). Так, у 5-6 класах учні опановують 6-10 проектів, у 7-8 класах – 4-6 проектів, у 9-му класі – 2 проекти (також 2 проекти з технології побутової діяльності та самообслуговування в 5-8 класах, 1 проект у 9 класі).

Рекомендуємо у класах, що не поділяються на групи, під час вибору об'єкта проектно-технологічної діяльності, планувати не менш як дві основні технології (окрім об'єктів, виготовлення яких передбачає застосування однієї технології: писанка, гарячі напої тощо).

При плануванні освітнього процесу вчитель самостійно визначає теми, які учням необхідно засвоїти, зважаючи на обрані для виготовлення об'єкти проектування, визначає і планує необхідну кількість навчальних годин, необхідних учням для вивчення відповідних процесів з обробки матеріалу тощо.

Технології 10-11 класи (рівень стандарту)

У 10-11 класах «Технології 10-11 класи» (рівень стандарту) – вибірково-обов'язковий предмет – 3 год. на тиждень за два роки. Можливі варіанти розподілу годин наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин предмету «Технології 10-11 класи» (рівень стандарту)

№	10 клас, год. на тиждень	11 клас, год. на тиждень
1	3	0
2	2	1
3	1,5	1,5
4	1	2
5	0	3

У змісті програми «Технології 10-11 класи» (рівень стандарту) основною метою технологічної освіти учнів є формування в учнів здатності до самостійного конструювання цих знань і способів діяльності через призму їх особистісних якостей, життєвих та професійно орієнтованих намірів, самостійного набуття ними досвіду у вирішенні практичних завдань.

Програма «Технології 10-11 клас» (рівень стандарту) має модульну структуру і складається з десяти обов'язково-вибіркових навчальних модулів, з яких учні спільно з учителем обирають лише три, для вивчення упродовж навчального року (двох). Структура модуля складається з очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів, алгоритму проектної діяльності учнів та орієнтовного переліку творчих проєктів. На вивчення обраних навчальних модулів відводиться 105 годин. Кількість годин, що відводиться на вивчення кожного з трьох обраних модулів, вчитель визначає самостійно з урахуванням особливостей проектної діяльності учнів, матеріальних можливостей школи тощо.

Профільна освіта.

Учні 10-11-х класів, де предмет «Технології» вивчається на профільному рівні, обирають спеціалізацію із переліку, за якою може здійснюватися навчання:

- Автосправа.
- Агровиробництво.
- Деревообробка.
- Елементи імідж-дизайну.
- Комп'ютерна інженерія.
- Кондитерська справа.

- Кулінарія.
- Металообробка.
- Обробка інформації та програмне забезпечення ПК.
- Основи дизайну.
- Основи лісового господарства.
- Підприємництво.
- Технічне проектування.
- Туристична справа.
- Українська народна вишивка.
- Швейна справа.

Професійна підготовка.

У межах технологічного профілю в 10-11-х класах також можлива професійна підготовка учнів. Наказом Міністерства освіти і науки від 23.09.2010 № 904 зі змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 24.09.2012 № 1040 «Про затвердження Типових навчальних планів та Типових програм професійно-технічного навчання для учнів загальноосвітніх навчальних закладів» (URL: [//bitly.su/zJvp](http://bitly.su/zJvp)), затверджено Типові навчальні плани та Типові програми професійно-технічного навчання для учнів закладів загальної середньої освіти.

Професії, за якими здійснюється професійно-технічне навчання відповідно до Типових навчальних планів та Типових програм, розділено на три групи у залежності від кількості годин, що відводиться на їх опанування.

На опанування професій відводиться до 680 годин навчального часу: 6 годин на тиждень у 10 та 11 класах за рахунок технологічного профілю, по 2 години на тиждень у 10 та 11 класах за рахунок варіативної складової навчальних планів та 20 робочих днів навчальної практики у 10 класі.

Збільшення часу навчальної практики передбачається тільки для професійного навчання з метою забезпечення потрібної кількості навчальних годин. Зменшення навчальної практики можна уникнути за рахунок виділення (збільшення) годин з варіативної складової навчальних планів.

У випадку, коли кількість годин на опанування професії менша передбаченої навчальними планами, рекомендуємо запроваджувати профільні курси та курси за вибором профорієнтаційного спрямування, які мають відповідний гриф Міністерства освіти і науки України.

Здійснення професійно-технічного навчання в закладах загальної середньої освіти та міжшкільних навчально-виробничих комбінатах (міжшкільних ресурсних центрах) можливе і за іншими професіями, за умови дотримання вимог Державних стандартів професійно-технічної освіти.

Змістове наповнення технологічного профілю також може складатися з декількох курсів за вибором «Професійні проби». Такі курси освоюються учнями послідовно. Програми таких курсів повинні мати відповідний гриф МОН України. Курси за вибором «Професійні проби» можуть освоюватися за рахунок варіативної складової навчальних планів учнями, які навчаються за будь-яким профілем.

Поділ класів на групи.

Акцентуємо увагу на тому, що відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки від 09.10.2002 № 572, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 17.08.2012 № 921, наказом Міністерства освіти і науки від 08.04.2016 № 401) клас може поділятися на групи технічних і обслуговуючих видів праці. Це відбувається за бажанням учнів.

Креслення.

Важливою складовою технологічної підготовки учнів є знання ними основ графічної грамоти. Звертаємо увагу, що вивчення курсу креслення в 11 класах технологічного профілю відбувається в обсязі 2 год. на тиждень за навчальною програмою «Креслення. 11 клас» (лист Інституту модернізації змісту освіти від 25.09.2018 № 22.1/12-Г-906), у 8-11 класах креслення, як курс за вибором – за навчальною програмою «Креслення» (лист Інституту модернізації змісту освіти від 08.11.2019 № 22.1/12-Г-10550), у 7-8 класах для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням предметів технічного (інженерного) циклу – за навчальною програмою «Креслення. 7-8 класи» (лист Інституту модернізації змісту освіти від 25.09.2018 № 22.1/12-Г-904).

Діяльність в умовах дистанційного навчання та карантину.

Звертаємо увагу, що у разі виникнення потреби в організації дистанційного навчання, у межах академічної автономії питання організації освітнього процесу, виконання освітньої програми, навчального плану є внутрішніми питаннями кожного закладу загальної середньої освіти, його педагогічної ради та завданням педагогічних працівників. Отже, під час дистанційного навчання вчителі мають вжити заходів щодо виконання календарно-тематичних планів із додержанням вимог Державних стандартів освіти засобами використання технологій дистанційного навчання та, за потреби, ущільнення відповідного матеріалу (на розсуд учителя) з організацією повторення окремих тем на початку очного навчання та завершення розпочатих проєктів.

Під час організації дистанційного навчання рекомендуємо перелік платформ: Skype, Zoom, Adobe Connect та WizIQ. Варто користуватися відомими інструментами комунікації та зворотного зв'язку, які сприяють незалежному навчанню. Для такої роботи існують:

- Padlet – інтерактивна дошка, на яку можна додавати фото, тексти, документи, аудіо/відео записи;
- Flipgrid – відеозона, де можна розміщувати відео з завданнями для учнів, які в свою чергу можуть створити свої відеоматеріали;
- Quizlet – створення електронних карток і вікторин.

Плануючи онлайн уроки, варто пам'ятати що кожна активність онлайн, потребує більше часу, ніж у майстерні. Розпочинати онлайн навчання, не варто з виконання складних проєктів. Наголошуємо на необхідності надання вчителями трудового навчання чітких покрокових інструкцій з візуальною підтримкою під час проведення навчальних занять.

Кожного уроку під час роботи у навчальній майстерні необхідно звертати увагу на дотримання учнями правил безпечної роботи, виробничої санітарії та особистої гігієни; формувати уміння безпечних прийомів роботи, ознайомлювати із заходами попередження травматизму (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.08.2007 № 730 «Про затвердження Правил безпеки під час занять у навчальних і навчально-виробничих майстернях навчальних закладів системи загальної середньої освіти»). URL: [//zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-07](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-07).

Методист з трудового навчання
навчально-методичного відділу
координації освітньої діяльності
та професійного розвитку КЗ СОІППО

І.В. Коренева

(підпис наявний в оригіналі)